

1 **Följebrev Proposition 6:** 2 **Revidering av SFS ställningstagande:** 3 **En öppen och jämlik högskola för alla**

4 **Inledning**

5 Under verksamhetsåren 17/18 och 18/19 har styrelsen arbetat med att utveckla
6 SFS principprogram och ställningstaganden, varav en revidering av SFS
7 principprogram antogs av SFS fullmäktige 2019. Bakgrunden till arbetet är att det
8 har identifierats att principprogrammet och ställningstagandena ibland står emot
9 varandra, att åsikterna ofta är olika konkreta och att texterna ibland är
10 osammanhängande. Därför valde styrelsen 18/19 att lägga fram ett principprogram
11 som är enhetligt för att komma till ordning med problemet. Tanken var att övriga
12 ställningstaganden skulle uppdateras vid senare tillfällen för att lättare se till att
13 de är i enlighet med principprogrammet som är det överordnade dokumentet.
14 Styrelsen 19/20 har tagit vid detta arbete och föreslår revideringar av SFS
15 ställningstaganden.

16 Nedan redogörs för de föreslagna förändringarna. Observera att endast större
17 förändringar och inte omformuleringar eller mindre tillägg omnämns. I bilaga
18 återfinns SFS ställningstagande: En öppen och jämlik högskola för alla där alla
19 förändringar har färgmarkerats.

20 **Motivering till föreslagna ändringar**

21 **Övergripande**

- 22 • Ställningstagandet har fått ett nytt namn för att alla ställningstaganden
23 ska följa samma form. Namnet ändras från "SFS ställningstagande: En
24 öppen och jämlik högskola för alla" till "SFS ställningstagande: En öppen
25 och jämlik akademi" vilket bättre beskriver ställningstagandets innehåll
26 och syfte.
- 27 • Alla referenser har tagits bort då ställningstaganden ska vara renodlade
28 åsiktsdokument.
- 29 • Flera revideringar har gjorts för att skapa en större enhetlighet med SFS
30 andra ställningstaganden och principprogrammet.

- 31 ● Omformuleringar av mindre betydelse har gjorts i dokumentet för att
32 förtydliga och höja läsbarheten.
- 33 ● Texten har bearbetats för att göra den mer tidlös genom att
34 nulägesbeskrivningar och tidsberoende fakta har tagits bort eller
35 omformulerats. SFS ställningstagande ska vara tidlöst och fungera
36 oberoende av hur omvärlden förändras.
- 37 ● Fotnoter har tagits bort i hela dokumentet för att förbättra läsbarheten.
38 Dessa har använts för att förtydliga termer som är mycket enkla att slå upp
39 eller istället kan förklaras löpande i texten.
- 40 ● Ordet högskolan har tagits bort och ersätts av antingen akademien, lärosäten
41 eller högre utbildning. I stort kan ordet "högskolan" och "akademien"
42 användas synonymt med varandra men styrelsen anser att akademien kan
43 uppfattas mer inkluderande när sådana frågor som rör både forskning och
44 utbildning avses. I SFS principprogrammet används i princip uteslutande
45 ordet akademi och av den anledningen vill styrelsen också konsekvent
46 använda det ordet i ställningstagandena. Ordet "lärosäten" används när
47 specifikt lärosäten avses vilket inkluderar både högskolor, universitetet och
48 enskilda utbildningsanordnare. Ordet "högre utbildning" används när
49 endast högre utbildning avses och inte forskning.

50 1. Inledning

- 51 ● Inledningen har skrivits om för att skapa en enhetlig inledning av alla
52 ställningstaganden.
- 53 ● Begreppsstycket har strukits. Anledningen är att styrelsen ser att det är
54 lämpligare att hålla nere dokumentets storlek och istället definiera
55 relevanta begrepp löpande i texten där ett särskilt begrepp omnämns för
56 första gången.

57 2. Breddad rekrytering - fler vägar till högre utbildning

- 58 ● Rubriken har ändrats för att tydliggöra avsnittets andemening.
- 59 ● Rubriken 2.3 en tillgänglig antagning har tagits bort då SFS åsikter om
60 antagning främst regleras i "SFS ställningstagande: Högskolans
61 omfattning, utbud, finansiering och antagning".

62 2.4 Avgiftsbelagda studenter

- 63 ● Rubriken har ändrats för att tydliggöra avsnittets andemening
- 64 ● Avsnittet har kortats ner avsevärt och strukit detaljer kring utformning av
65 statliga stipendier

66 2.5 Utbildning som mänsklig rättighet

- 67 ● Rubriken har ändrats för att tydliggöra avsnittets andemening

68 • Fokuseringen är istället för integration att utbildning är en mänsklig
69 rättighet och att de som ännu inte fått uppehållstillstånd har rätt till högre
70 utbildning.

71 • Ny åsikt: utbildning ska på samma sätt som arbete möjliggöra för ett
72 permanent uppehållstillstånd.

73 3.2 Läromedel och läroverktyg

74 • Ny åsikt: “De digitala lärplattformarna ska vara anpassade efter talsyntes,
75 kunna översättas till andra språk vid och ta hänsyn till studenters
76 varierande datorvana.”

77 3.4 Psykosocial hälsa och förutsättning för en god arbetsmiljö

78 • Detta avsnitt har genomgått en större omstrukturering och omförflyttning
79 av stycken och meningar för att ha en tydligare röd tråd och samla åsikter
80 som handlar om samma saker så att de är på samma plats. Dessutom har
81 vissa svårförståeliga formuleringar tagits bort eller ändrats samt att
82 upprepningar har tagits bort. Hela första stycket är omskrivet för att betona
83 problembilden med psykisk ohälsa ytterligare. Hänvisningen till vilka
84 specifika myndigheter som i dagsläget bedriver tillsyn har tagits bort.
85 Istället beskrivs det i mer generella termer att alla myndigheter som
86 bedriver tillsyn på lärosäten ska samverka. En mening angående
87 huvudstuderandeskyddsombudens möjlighet att tillföra sanktioner har
88 tagits bort, dels för att den är felaktig och dels för att det framgår i en
89 annan mening att studerandeskyddsombuden ska ha samma ställning som
90 skyddsombuden.

91 3.5 Studiemedelssystemet

92 • Det här avsnittet har genomgått en omfattande omformulering för att
93 uppdatera SFS åsikter samt anpassa studiemedelssystemet för ett livslångt
94 lärande.

95 • Ny åsikt: “SFS anser att antalet veckor det går att söka studiemedel för ska
96 räcka till minst åtta års heltidsstudier.” Att utöka veckorna med
97 studiemedel till åtta års heltidsstudier istället för dagens sex år är en viktig
98 del i att anpassa studiemedlet efter Bologna processen samt program som
99 nyligen utökats, exempelvis läkarprogrammet.

100 • Ny åsikt: “SFS anser därför att studiemedelssystemet ska vara ett mer
101 dynamiskt system. Det systemet innebär att om en student betalat tillbaka
102 ett visst antal veckor på sitt studielån, kan denne återigen bruka dessa för
103 finansiering av studier.” Ett dynamiskt system möjliggör att återigen nyttja
104 studiemedel efter att ett visst antal veckor återbetalats. Detta kan gynna
105 studenter som studerat tidigt i livet och senare vill omskola sig, men inte
106 ges möjligheten på grund av ett statiskt studiemedelssystem.

107 • Ny åsikten: Fribeloppssystemet är i grunden positivt och kan ses som en
108 garant för att studiemedlet alltid ska täcka studentens faktiska
109 levnadskostnader. Däremot kan det innebära problem vid exempelvis
110 försäljning av bostad eller arbete under veckorna utan studiemedel.

111 3.7 Sociala trygghetssystem

- 112 • Detta avsnitt har genomgått en större omstrukturering och omförflyttning
113 av stycken och meningar för att ha en tydligare röd tråd och samla åsikter
114 som handlar om samma saker så att de är på samma plats. Dessutom har
115 vissa svårförståeliga formuleringar tagits bort eller ändrats samt att
116 upprepningar har tagits bort.
- 117 • En mening angående att införandet av deltidssjukskrivning är en
118 förutsättning för att lärosätet ska kunna ta sitt rehabiliteringsansvar har
119 tagits bort. Styrelsen anser att lärosätena ska ta sitt ansvar att rehabilitera
120 studenter oavsett om det är möjligt för studenten att vara sjukskriven på
121 deltid eller inte.

122 4.1 Från en homogen till en heterogen lärarkår

- 123 • Ny åsikt: "SFS menar att ansökningar om forskningsmedel i högre
124 utsträckning bör beredas anonymt för att ansökningar ska bedömas
125 likvärdigt." Detta är en ändring från tidigare formulering och syftar till att
126 undgå problematiken med en extern jury, då avsnittet ej behandlar hur
127 detta skulle gå till. Majoriteten av forskningsanslagen delas ut av stiftelser,
128 fonder och dylikt, vilket försvårar ställningstagandes tidigare åsikt.

129 **Proposition 6:**
130 **Revidering av SFS ställningstagande: En**
131 **öppen och jämlik högskola för alla**

132 Förslag till beslut

133 Styrelsen föreslår fullmäktige

134 **att** anta dokumentet "SFS ställningstagande: En öppen och jämlik akademi" i

135 sin helhet.

136 **SFS ställningstagande:**
137 **En öppen och jämlik**
138 **akademi**

139	Innehållsförteckning	
140	1. Inledning	8
141	2. Breddad rekrytering - fler vägar till högre utbildning	8
142	2.1 Studentgruppens sammansättning	8
143	2.2 Studie- och yrkesvägledning	8
144	2.3 Avgiftsbelagda studenter	9
145	2.4 Utbildning som mänsklig rättighet	9
146	3. Breddat deltagande och tillgängliga studier	9
147	3.1 Lika förutsättningar	10
148	3.2 Kostnader kopplat till studier	10
149	3.3 Tillgängliga lärandemiljöer	11
150	3.4 Psykosocial hälsa och förutsättning för en god arbetsmiljö	11
151	3.5 Studiemedelssystemet	13
152	3.6 Hälsa- och sjukvård	14
153	3.7 Sociala trygghetssystem	15
154	3.8 Breddade påverkansmöjligheter	15
155	3.9 Att studera med funktionsnedsättning	16
156	4. En jämställd och representativ lärarkår	17
157	4.1 Från en homogen till en heterogen lärarkår	17
158	4.2 Normkritisk pedagogik	18
159	4.3 Jämställdhetsintegrering	18
160		
161		

162 **1. Inledning**

163 Detta ställningstagande är ett åsiktsdokument underordnat Sveriges förenade
164 studentkårers (SFS) principprogram vars syfte är att tydliggöra SFS åsikter i
165 specifika frågor. Ställningstagandet ska vara vägledande för SFS förtroendevalda
166 och kansli. SFS ställningstagande: En öppen och jämlik akademi redovisar SFS
167 åsikter kring vad en öppen och jämlik akademi innebär och hur det kan uppnås.
168 Med student avses i dokumentet studenter inom utbildning på grund- och
169 avancerad nivå samt forskarutbildning, om inget annat anges.
170 **#P6-1-stycke-1**

171 **2. Breddad rekrytering - fler vägar till** 172 **högre utbildning**

173 Det här kapitlet behandlar hur fler kan finna en väg till högre utbildning och vem
174 som bär det huvudsakliga ansvaret för en breddad rekrytering. Kapitlet
175 identifierar även vilka hinder som behöver åtgärdas. Breddad rekrytering handlar
176 om att alla ska få möjlighet och förutsättningar att söka och antas till högre
177 utbildning. För att nå dit måste lärosätens rekrytering av studenter från grupper
178 som är underrepresenterade vid akademiska utbildningar öka.
179 **#P6-2-stycke-2**

180 **2.1 Studentgruppens sammansättning**

181 Det är inte bara akademins ansvar att bredda rekryteringen till högre utbildning.
182 Det ligger i hela samhällets intresse att ha en välutbildad befolkning med olika
183 livserfarenheter. Studentgruppen ska spegla samhällets sammansättning. Genom
184 en återspeglning av samhällets sammansättning tillvaratas erfarenheter, perspektiv
185 och kompetenser i kunskapssamhällets utveckling. Med en bred representation
186 ökar bredden av den kunskap som skapas, samtidigt som den blir tillgänglig för
187 fler. Således blir studenterna redo för att möta morgondagens utmaningar. För att
188 uppnå breddad rekrytering måste stat, kommun och andra delar av samhället föra
189 en aktiv politik som uppmuntrar till studier och gör det möjligt för alla att ha valet
190 att kunna studera högre utbildning.
191 **#P6-2-stycke-3**

192 **2.2 Studie- och yrkesvägledning**

193 Det är viktigt att lärosäten informerar om vilka utbildningar de erbjuder, och då
194 inte bara om deras innehåll utan också på vilka sätt utbildningarna kan vara
195 användbara, till exempel vilka möjligheter de leder till efter avslutade studier. Här
196 fyller studie- och yrkesvägledningen en viktig funktion i att upplysa om den högre
197 utbildningens användbarhet. Studievägledning ska finnas tillgänglig på
198 gymnasieskolan, vuxenutbildningar, arbetsförmedlingen och kommunala bibliotek
199 samt erbjuda information och samtal om möjligheten till högre studier.

200 Lättillgänglig studievägledning gör att fler personer uppmärksammar högre
201 utbildning.
202 **#P6-2-stycke-4**

203 **2.3 Avgiftsbelagda studenter**

204 SFS anser att utbildning ska vara avgiftsfri för alla. SFS är starkt emot avgifter för
205 högre utbildning och tar avstånd från en högre utbildning som finansieras genom
206 studieavgifter. Om avgifter ändå finns anser SFS att det krävs alternativ för att
207 göra högre utbildning mer tillgänglig för avgiftsbelagda studenter. Sådana
208 alternativ innefattar till exempel statliga stipendier som kan sökas av
209 avgiftsskyldiga studenter.
210 **#P6-2-stycke-5**

211 **2.4 Utbildning som mänsklig rättighet**

212 SFS anser att högre utbildning är en mänsklig rättighet som ska vara oberoende av
213 medborgarstatus. Därför vill SFS att människor som ännu inte har hunnit få
214 uppehållstillstånd ska ges möjlighet att studera i Sverige. Högre utbildning bidrar
215 till att individen inkluderas i det svenska samhället. Heltidsstudier bör på samma
216 sätt som arbete vara en väg till permanent uppehållstillstånd. Utländska
217 utbildningar är en kompetens och tillgång för både akademien och den svenska
218 arbetsmarknaden. Kunskap ska inte gå till spillo, därför anser SFS att det behövs
219 tydlig och effektiv validering av utländska utbildningsmeriter. Det räcker inte att
220 tillföra medel till olika myndigheter, det måste också finnas ett enhetligt,
221 fungerande och rättssäkert system att utgå från i valideringsprocessen.
222 **#P6-2-stycke-6**

223 **3. Breddat deltagande och tillgängliga 224 studier**

225 Breddat deltagande handlar om att utforma utbildningen så att alla som antagits
226 har möjlighet att genomföra den, bland annat genom pedagogisk utveckling och
227 rätt till stödåtgärder.
228 **#P6-3-stycke-1**

229
230 En bred och heterogen studentgrupp ställer höga krav på bemötande och
231 varierande utbildningsupplägg som garanterar en inkluderande studie- och
232 arbetsmiljö, vilket SFS principprogram belyser. I en heterogen studentgrupp finns
233 det varierande kunskaper om akademien och dess språk, ett språk som en student
234 behöver kunna för att delta i den akademiska kunskapsutvecklingen. Ett
235 inkluderande utbildningsupplägg värnar om avgiftsfrihet och tillgängliga
236 läromedel. Det är även viktigt med vistelsemiljöer som uppfyller de lagstadgade
237 tillgänglighetskraven, samt en god fysisk och psykosocial arbetsmiljö.
238 **#P6-3-stycke-2**

239

240 Tillgången till ekonomiska och sociala trygghetssystem påverkar det breddade
241 deltagandet. Ekonomisk trygghet genom studiemedelssystem minskar behovet av
242 att arbeta vid sidan av heltidsstudier för att ekonomin ska gå ihop. Det sociala
243 trygghetssystemet stöttar upp när en student blir sjuk. Under perioder av sjukdom
244 spelar landets studenthälsomottagningar en viktig roll. När sjukdomen blir mer
245 långvarig måste studenter omfattas av ett välfungerande trygghetssystem för att få
246 tid till att rehabiliteras tillbaka till studier. Likaså måste den som är förälder
247 omfattas av ett välfungerande trygghetssystem.

248 **#P6-3-stycke-3**

249 **3.1 Lika förutsättningar**

250 Studenter har med sig varierande förkunskaper och olika förförståelser för
251 akademien in i sina studier. För att möjliggöra allas kunskaper om akademisk etik
252 och konsten att både skriva och tala akademiskt måste det finnas ett nationellt
253 ansvar för att säkra utbudet av kostnadsfria kurser i akademiskt skrivande,
254 talande och skrivverkstäder på landets lärosäten. Sådana kurser får inte äventyras
255 av lärosätenas ekonomiska förutsättningar.

256 **#P6-3-stycke-4**

257 **3.2 Kostnader kopplat till studier**

258 Läromedel eller läroverktyg är instrument som studenten behöver för att kunna
259 uppnå kursens lärandemål. Den högre utbildningen i Sverige ska enligt lag vara
260 avgiftsfri, men om studenter behöver betala för läromedel och läroverktyg för att
261 uppnå kursmålen är den högre utbildningen inte avgiftsfri för den enskilde
262 studenten. Studiematerial och läroverktyg som krävs för att beredas
263 förutsättningar att uppnå kursmålen ska därför bekostas av lärosätet och inte den
264 studerande. Förteckning över vilka läromedel och läroverktyg som behövs för att
265 studenter ska kunna delta på en kurs ska publiceras senast två månader innan
266 kursstart. Oberoende av om en student behöver inläsning av studiematerialet eller
267 planering för att genomgå kursen ska den enskilda studenten i god tid veta
268 förutsättningarna och kunna planera sitt deltagande.

269 **#P6-3-stycke-5**

270

271 Inledningsvis bör medel tillföras universitetsbiblioteken för att öka tillgängligheten
272 på kurslitteratur. Det innebär även att lärosätet behöver bredda utbudet av
273 exempelvis öppen kurslitteratur och licenser för digitala utgåvor. Eftersom all
274 utbildning inte präglas av kurslitteratur eller campusbaserat lärande behöver den
275 programvara som krävs för en utbildning tillgängliggöras för alla studenter. Det
276 material som krävs vid praktiska moment i utbildningen ska finnas tillgängligt för
277 studenterna vid lärosätet. Eftersom det finns många dolda kostnader för studenter
278 som deltar i verksamhetsförlagd utbildning, VFU, är det viktigt att studenter blir
279 kompenserade för utgifter de har i samband med VFU. Således ska studenter få
280 full ersättning för alla kostnader som är kopplade till praktik eller VFU, bland

281 annat resor och logi.
282 **#P6-3-stycke-6**

283 **3.3 Tillgängliga lärandemiljöer**

284 Lärandemiljön är den plats där studenten lär sig i hela eller delar av en kurs eller
285 en utbildning och kan vara virtuell eller fysisk. Lärandemiljön ska anpassas efter
286 den pedagogik som används vid varje lärmoment för att stimulera
287 kunskapsutvecklingen.

288 **#P6-3-stycke-7**

289
290 Möjligheten att studera tillsammans är en kvalitetsfråga. Utbyte av erfarenheter
291 är en av de akademiska grundpelarna för att skapa ny kunskap. En del
292 utbildningsformer karakteriseras av fysiska lärandemiljöer. Den fysiska
293 lärandemiljön kan innehålla hinder för delaktighet. Undervisningen ska stå på en
294 tillgänglig grund oberoende av studentpopulationen. Likaså ska studerande med
295 barn inte stängas ute genom avsaknad av till exempel skötbord, amningsplatser
296 eller studieplatser där även barn är välkomna.

297 **#P6-3-stycke-8**

298
299 Studenter måste även ges möjlighet att planera sin vardag i enlighet med
300 studiernas omfattning enligt den studietakt som fastställts i kursplanen. Därför
301 bör tiderna för examinerande moment förläggas inom ramen för studietaktens
302 omfattning. En kurs som läses dagtid ska examineras under dagtid på vardagar,
303 liksom en kurs som läses kvällstid ska examineras under kvällstid.

304 **#P6-3-stycke-9**

305
306 Den digitala lärandemiljön ska vara tillfredsställande. Det innebär att det behövs
307 utrymme för diskussion och utbyte av erfarenheter på ett naturligt sätt via digitala
308 läroplattformar. De digitala läroplattformarna ska vara anpassade efter talsyntes,
309 kunna översättas till andra språk och ta hänsyn till studenternas varierande
310 datorvana.

311 **#P6-3-stycke-10**

312 **3.4 Psykosocial hälsa och förutsättning för en god** 313 **arbetsmiljö**

314 Psykisk ohälsa är ett samhällsproblem som även drabbar många studenter.
315 Studentens psykiska hälsa kan påverka förmågan att genomföra sina studier och om
316 färre studenter klarar sina studier på grund av psykisk ohälsa kommer det
317 medföra ökade kostnader för både samhället och individen. För individen leder det
318 även till sämre förutsättningar för kommande utmaningar i exempelvis arbetslivet.
319 Det kan finnas många orsaker till varför studenter drabbas av psykisk ohälsa där
320 vissa orsaker är mer generella för alla människor och andra är mer kopplat till

321 studiesituationen och arbetsmiljön på lärosätet.

322 **#P6-3-stycke-11**

323

324 Studenter ska, precis som anställda, ha rätt till en trygg social och organisatorisk
325 arbetsmiljö. Därför är det av stor vikt att staten och dess myndigheter har
326 riktlinjer, lagar och förordningar som verkar för en god arbetsmiljö för studenter.
327 En god arbetsmiljö för studenter innefattar inte exakt det samma som för
328 anställda. Bland annat är det av stor vikt för studenters arbetsmiljö att det finns
329 välgjorda och genomtänkta kurs- och utbildningsplaner som säkerställer en rimlig
330 arbetsbelastning och sammanhängande utbildningsprogram samt tillgängliga,
331 behagliga och trygga fysiska miljöer. Det är även viktigt att säkerställa existensen
332 av medlande funktioner mellan studerande och eventuella handledare, i synnerhet
333 i positioner där risk för personkonflikter kan uppstå.

334 **#P6-3-stycke-12**

335

336 Det ska vara studentkårernas roll att utse studerandeskyddsombud vid respektive
337 lärosäte. Studentkårerna ska ges goda förutsättningar för att kunna utse samt
338 samordna funktionerna för studerandeskyddsombud. Studerandeskyddsombuden
339 ska få en utbildning som motsvarar standarden på skyddsombudens utbildning.
340 Det är lärosätets ansvar att tillhandahålla kvalitativ utbildning för
341 studerandeskyddsombuden. Det ska vara upp till varje lärosäte att i samråd med
342 respektive studentkår besluta om vilken part som organiserar den grundläggande
343 utbildningen. Studerandeskyddsombuden ska ha en ställning som motsvarar
344 skyddsombudens, oavsett om de arbetar med fysisk eller psykosocial arbetsmiljö.

345 **#P6-3-stycke-13**

346

347 Det är flera myndigheter som bedriver tillsyn av lärosätena. Denna tillsyn ska
348 även avse hur lärosäten uppfyller kraven som ställs på arbetsmiljö och studenters
349 situation på lärosätet. När flera myndigheter är involverade är det viktigt med
350 samverkan som innebär förankring inom och mellan myndigheterna som besitter
351 kompetens inom området oavsett vilken myndighet som är huvudansvarig för
352 tillsynen. Myndigheterna bör bistå med utbildning eller med annan metod stödja
353 samt bidra till att följa upp lärosätenas systematiska arbetsmiljöarbete så att det
354 sker effektivt och nära studenten. SFS menar att myndigheterna ska utveckla
355 detta arbete tillsammans genom samverkan och att ansvaret vilar lika tungt på
356 alla myndigheter som ansvarar för studenternas arbetsmiljö.

357 **#P6-3-stycke-14**

358

359 För att kunna förebygga psykisk ohälsa anser SFS att staten och dess myndigheter
360 ska tillse att lärosätena utreder, utvärderar och för statistik över studenternas
361 hälsosituation och orsakerna till studenternas psykiska ohälsa. Det är av stor vikt
362 att lärosätena tar reda på orsakerna bakom problematiken för att kunna åtgärda
363 och förebygga den.

364 **#P6-3-stycke-15**

365 **3.5 Studiemedelssystemet**

366 Studiemedelssystemet är en grundförutsättning för en öppen och jämlik akademi.
367 SFS allmänna princip är att studiemedlet till fullo ska täcka studenters faktiska
368 utgifter och möjliggöra en skälig levnadsstandard. Studiemedelssystemet ska också
369 vara anpassat efter ett livslångt lärande och möjliggöra studier under hela livet.
370 SFS anser att studielånet ska vara balanserat mellan lån och bidrag. Det ska
371 dessutom vara möjligt att separera veckor med studielån och veckor med
372 studiebidrag.

373 **#P6-3-stycke-16**

374
375 Studiemedelssystemet ska vara anpassat efter utbildningarnas längd.
376 Bolognaprocessen gjorde att utbildningarna på avancerad nivå blev ett år längre i
377 och med övergången från magister till master. Det har bidragit till minskade
378 möjligheter att påbörja fler utbildningar och kurser än ett kandidatprogram och en
379 master. Möjligheterna att läsa sommarkurser med studiemedel finns men minskar
380 valbarheten att påbörja en annan utbildning eller kurs under eller efter avslutad
381 examen. Eftersom det svenska studiemedelssystemet inte följt akademins
382 utveckling med längre och fler program samt inte är anpassat efter ett livslångt
383 lärande och betoningen av akademins bildningsuppdrag behövs det en utökning av
384 antalet sökbara studiemedelsveckor. SFS anser att antalet veckor det går att söka
385 studiemedel för ska räcka till minst åtta års heltidsstudier. Att utöka antalet
386 veckor går i linje med utbildningens längd och akademins bildningsuppdrag.

387 **#P6-3-stycke-17**

388
389 SFS vill att bidragsveckorna och låneveckorna med studiemedel ska vara möjliga
390 att dela upp och därmed förbrukas var för sig. Att sammanlänka dessa förhindrar
391 ett livslångt lärande och möjligheten att exempelvis prova på högre utbildning
392 genom en enstaka kurs finansierad med studiebidrag. Det innebär att om en
393 student studerar en termin och enbart sökt studiebidrag, förbrukas även rätten till
394 studielån för motsvarande antal veckor. Detta är ett system som straffar individer
395 som väljer att enbart söka studiebidrag. Studiemedelssystemet bör inte styra hur
396 studenten finansierar sina studier.

397 **#P6-3-stycke-18**

398
399 Ett livslångt lärande innebär att det ska vara möjligt att när som helst i livet söka
400 sig till högre utbildning. Därför borde åldersbegränsningen för hur sent i livet det
401 går att söka studiemedel ändras till pensionsåldern. Samtidigt ska studieskulden
402 alltid avskrivas vid pension eftersom detta underlättar för de som tagit ett
403 studielån sent i livet. Att behöva betala av sin studieskuld efter pension avskräcker
404 från studier senare i livet och försvårar möjligheten till vidareutbildning eller
405 omskolning.

406 **#P6-3-stycke-19**

407
408 Att veckorna med studielån är begränsade är ett direkt hinder för det livslånga
409 lärandet och Sverige som kunskapsnation. SFS anser därför att

410 studiemedelssystemet ska vara ett mer dynamiskt system. Det systemet innebär
411 att om en student betalat tillbaka ett visst antal veckor på sitt studielån, kan
412 denne återigen bruka dessa för finansiering av studier. Ett hinder för det livslånga
413 lärandet är fribeloppet som reglerar vilka inkomster en student får ha vid sidan av
414 sina studier. SFS har principen att studiemedlet ska täcka studentens faktiska
415 kostnader. SFS är i grunden positiva till ett fribelopp, då det är en garant för att
416 det alltid ska vara möjligt att finansiera sina studier med studiemedel och utan
417 behov av en sidoinkomst. Dock ska fribeloppet exempelvis inte utgöra hinder för
418 bostadsförsäljning eller omflytt av kapital mellan konton. Hänsyn måste också tas
419 till att det som arbets- eller uppdragstagare inte alltid går att förutse eller planera
420 när utbetalning sker. Studenter ska inte bli återbetalningsskyldiga på grund av
421 oförutsedda eller oplanerade inkomster. SFS anser också att fribeloppet enbart ska
422 gälla för de veckor studenten erhåller studiemedel.

423 **#P6-3-stycke-20**

424 **3.6 Hälsa- och sjukvård**

425 Studietiden medför faktorer som stress och osäkra levnadsvillkor som kan leda till
426 behov av studenthälsovård. Ibland är sjukdomen relaterad till studier. Därför är
427 landets studenthälsomottagningar viktiga för att studenter ska ges rätt
428 förutsättningar att må bra under hela studietiden. På grund av urholkningar i
429 utbildningars budget minskas medlen till studenthälsomottagningar i landet
430 samtidigt som behovet till mottagningarna ökar och i synnerhet för studenter med
431 stressrelaterade problem. SFS anser att en studenthälsomottagning inte får ta ut
432 avgifter från studenter. Studenthälsomottagningarnas verksamhet får inte heller
433 skäras ned som en konsekvens av att lärosäten tvingas bespara. Det är även viktigt
434 att en god nationell standard för studenthälsomottagningarnas verksamhet
435 fastställs, så att studenters välmående garanteras, oberoende val av studieort eller
436 utbildning.

437 **#P6-3-stycke-21**

438

439 När en student blir sjuk råder det oklarhet om studenten ska vända sig till
440 primärvården eller en studenthälsomottagning. Förutom detta råder också
441 oklarhet för studenthälsomottagningen vad som är deras respektive primärvårdens
442 ansvar. SFS anser att studenthälsomottagningens förebyggande funktion och
443 kompletterande roll mot primärvården måste förtydligas genom att statligt
444 fastställa studenthälsomottagningens funktion. SFS anser också att bristen på
445 samverkan är så pass allvarlig att staten aktivt bör främja samverkansinsatser
446 mellan dessa parter i en högre utsträckning. Denna samverkan mellan lärosätenas
447 studenthälsomottagningar, studentkårer och respektive region bör utvecklas för att
448 studenter som mår dåligt inte ska fastna mellan myndigheter och institutioner i
449 väntan på vård. Hälsa- och sjukvård kan däremot också agera förebyggande.
450 Studenthälsomottagningarnas, sjukvårdens och lärosätenas förebyggande arbete är
451 en avgörande förutsättning för att främja god hälsa hos studenter.

452 **#P6-3-stycke-22**

453 **3.7 Sociala trygghetssystem**

454 Studenter i egenskap av samhällsmedborgare ska på samma vis som andra
455 medborgare kunna vara sjuka med en fungerande socialförsäkring. Det gäller för
456 såväl svenska som internationella studenter.

457 **#P6-3-stycke-23**

458
459 Föräldraförsäkringen ska vara anpassad efter studenter. Det ska vara självklart
460 att en student ska kunna återuppta sina studier efter en föräldraledighet. SFS
461 anser att studenter ska kunna bilda familj utan att förlora sin sysselsättning.
462 Studenters studietid ska vara lika trygg och lika försäkrad som för andra grupper i
463 samhället. Därför kräver SFS att studenter ska kunna vara sjukskrivna på deltid.
464 Studenters sjukförsäkring och ersättning vid vård av sjukt barn ska kopplas till
465 sysselsättningen studier istället för studiemedlet för att innefatta alla studenter.
466 SFS anser att karenstiden för sjukskrivning och vård av sjukt barn ska vara
467 maximalt 7 dagar.

468 **#P6-3-stycke-24**

469
470 När en student återvänder till studierna efter en tids sjukdom ska studenten ha
471 rätt till rehabilitering. Ansvaret för studenters rehabilitering ligger enligt lag på
472 utbildningsanordnaren. Det ska vara tydligt vilka insatser studenten har rätt till
473 och vad utbildningsanordnaren är skyldig att erbjuda. Den student som så önskar
474 ska kunna rehabiliteras tillbaka till studier. Lärosätenas ansvar innefattar att
475 hjälpa studenter som halkat efter på grund av sjukdom genom att formulera en
476 plan för hur de ska kunna återgå till studier, ta igen missade moment och på sikt
477 avlägga en examen. SFS kräver att lärosäten och andra myndigheter anpassar sin
478 verksamhet så att det är möjligt att klara rehabiliteringsansvaret och om så inte
479 sker ska bör åtgärder vidtas.

480 **#P6-3-stycke-25**

481
482 Doktoranders trygghetsvillkor varierar beroende på finansieringsform. SFS anser
483 att alla doktorander ska få en trygg anställning från första dagen för att omfattas
484 av de sociala trygghetssystemen. Det är aldrig försvarbart att vägra doktorander
485 en trygg anställning. Det är ett politiskt ansvar att se till att lärosätena anställer
486 alla doktorander och accepterar att kostnaderna därför kan öka något. För
487 doktorander som har anställning på annan plats än i akademien ska lärosätet
488 försäkra sig om att doktoranden är försäkrad genom den andra arbetsgivaren och
489 omfattas av de sociala trygghetssystemen.

490 **#P6-3-stycke-26**

491 **3.8 Breddade påverkansmöjligheter**

492 Studentinflytandet är till stor del begränsat till de studenter som har en förståelse
493 för det svenska språket. Det kan sättas i relation till akademins önskan om en
494 ökad internationalisering. För att studentinflytandet ska vara tillgängligt för alla
495 får språkbarriärer inte stå i vägen. Därför ska språklagen om myndighetspråk

496 möjliggöra för lärosäten att vara tvåspråkiga. Genom tvåspråkigheten blir
497 delaktigheten mer likvärdig för både svenskspråkiga och icke-svenskspråkiga
498 studenter.

499 **#P6-3-stycke-27**

500

501 Bristande möjliggörande för studenter och doktorander kan vara ett hinder för att
502 delta i studentinflytande. Möjliggörande av studentrepresentantsuppdrag kan
503 exempelvis vara arvodering och kompensation av missad undervisningstid. SFS
504 menar att om ekonomisk kompensation utgår till de valda representanterna som
505 inte är studenter ska det även utgå en kompensation eller ersättning till
506 studentrepresentanten. Kompensation till doktorander ska syfta till att skapa
507 möjlighet att delta i studentinflytande och kollegialt inflytande inom ramen för
508 doktorandtjänsten.

509 **#P6-3-stycke-28**

510 **3.9 Att studera med funktionsnedsättning**

511 All högre utbildning ska vara tillgängligt utformad för alla. Examinationsformer,
512 undervisningsmiljöer och läroverktyg behöver utvecklas bortom normer för hur
513 undervisning traditionellt bedrivits. Utöver en utvecklad och tillgänglig högre
514 utbildning finns det behov av pedagogiska stödåtgärder. Pedagogiska stödåtgärder
515 syfta till att minska eller undanröja hinder för studenter med dokumenterad
516 funktionsnedsättning så att alla kan studera på samma villkor oberoende av
517 funktionsnedsättning.

518 **#P6-3-stycke-29**

519

520 En funktionsnedsättning ska inte vara hinder för att söka sig till högre utbildning.
521 Bristande pedagogiska stödåtgärder eller lokaler som inte är tillgängliga ska inte
522 heller vara anledningar till att en student avbryter sina studier. Därför är det av
523 stor vikt att medel till pedagogiska stödåtgärder aldrig äventyras i lärosätenas
524 budgetar. SFS kräver också att det på nationell nivå alltid ska finnas en säkrad
525 finansiering för pedagogiska stödåtgärder.

526 **#P6-3-stycke-30**

527

528 Det finns inga nationella riktlinjer för vad som avses med särskilda pedagogiska
529 stödåtgärder. Avsaknaden av nationella riktlinjer bidrar till en obalans mellan de
530 svenska lärosätena i utbud och utformning av pedagogiska stödåtgärder. Det finns
531 inte heller en miniminivå för vad en student kan förvänta sig för stöd som antagen
532 vid en kurs. Därför vill SFS att riktlinjer bereds för en nationell samsyn. Med en
533 gemensam definition vill SFS se ett standardiserat grundutbud med pedagogiska
534 stödåtgärder. Det pedagogiska stödet ska sedan kunna individanpassas för att
535 möta den enskilda studentens behov.

536 **#P6-3-stycke-31**

537

538 Information om tillgängliga stödfunktioner ska vara tydlig för såväl presumtiva
539 som antagna studenter. Bristande information om tillgängliga pedagogiska

540 stödåtgärder ska inte heller förhindra utlandsstudier.
541 #P6-3-stycke-32

542 **4. En jämställd och representativ** 543 **lärarkår**

544 I principprogrammet slår SFS fast att akademien ska präglas av normkritik och
545 sträva efter att vara ett föredöme för andra verksamheter på lika villkorsområdet.
546 Vikten av en mer heterogen lärarkår som i större grad speglar samhället belyses,
547 vilket skulle bidra till en breddad kunskaps- och forskningsproduktion.
548 Jämlikheten inom akademien går långsamt framåt, men för att åstadkomma en helt
549 öppen och jämlik akademi bör fler åtgärder tas. För en bred akademi är det också
550 viktigt att motverka att arbetsuppgifter och vetenskapsområden anses vara
551 kopplade till ett visst kön, detta kan förebyggas genom att synliggöra könsbundna
552 studieval. Ett normkritiskt förhållningssätt är en av vägarna för att bredda
553 akademien, i undervisning såväl som forskning.
554 #P6-4-stycke-1

555 **4.1 Från en homogen till en heterogen lärarkår**

556 SFS anser att lärarkåren på lärosätena ska spegla samhällets sammansättning.
557 Därför ska samtliga lärosäten aktivt arbeta mot en snedrekryterad lärarkår genom
558 att vara normkritisk vid varje tjänstetillsättning för att åstadkomma mångfald och
559 motverka en diskriminerande struktur. Det ska ske parallellt med ett långsiktigt
560 arbete med fokus på pedagogisk meritering. Akademien har en tradition av att inte
561 meritera pedagogisk skicklighet i samma utsträckning som vetenskaplig
562 skicklighet. SFS anser att pedagogisk skicklighet ska ses som likvärdig med
563 vetenskaplig kompetens vid lärartillsättningar. En föråldrad könsstereotypisk syn
564 på undervisning och administration blir en kvinnofälla som leder till minskade
565 karriärmöjligheter. För att motverka att vissa arbetsuppgifter vanligen utförs av
566 ett visst kön, måste akademins verksamheter ges samma status.
567 #P6-4-stycke-2

568
569 Akademien har traditionellt haft en överrepresentation av vita äldre män. De som
570 tillhör den gruppen har traditionellt fått större forskningsanslag, bland annat
571 genom proportionellt stora delar av så kallade strategiska forskningssatsningar.
572 SFS menar att forskningsmedel ska fördelas så att det främjar hela bredden av
573 forskarkåren i varje vetenskapsområde. På så sätt ökar möjligheten att fler från
574 underrepresenterade grupper söker en karriär inom vetenskapsområdet och
575 därigenom driver forskningen vidare med ett breddat perspektiv. Då kan också
576 verksamheten ta till vara en mångfald av erfarenheter som i längden skapar bättre
577 forskning och utbildning.

578 #P6-4-stycke-3
579

580 Om olika typer av erfarenheter värderas av akademien finns det också fler
581 incitament för individer som lämnar akademien för annat arbetsliv att komma
582 tillbaka och bidra med nya perspektiv. SFS menar att ansökningar om
583 forskningsmedel i högre utsträckning bör beredas anonymt för att ansökningar ska
584 bedömas likvärdigt.
585 **#P6-4-stycke-4**

586 **4.2 Normkritisk pedagogik**

587 Normkritik är ett förhållningssätt där det som ofta tas för givet ifrågasätts. Det
588 finns till exempel alltid en författare bakom kurslitteraturen som bär med sig sin
589 uppfattning av vetenskapen in i litteraturen. Utan normkritik kan litteraturlistan i
590 en kurs bli homogen, och ge studenterna en verklighetsbild av kunskapsområdet
591 och vetenskapsfältet utifrån den definition som författaren utgår ifrån. Detsamma
592 gäller utbildningens innehåll och planering. Läraren har stort inflytande över
593 studenternas läroprocess och förståelse för kunskapsområdet och vetenskapsfältet.
594 Likaså skapar lärarens språk en uppfattning av vad som är det rätta ordvalet.
595 **#P6-4-stycke-5**

596
597 Historiskt har högre utbildning och forskning bedrivits utifrån den manliga
598 könsnormen. Även vithetsnormen samt normer kring klass, ålder och sexualitet.
599 Det har bidragit till att pedagogiska metoder och forskningen kring utbildning har
600 anpassats till privilegierade grupper i samhället. En normkritisk pedagogik ger
601 studenten en bred förståelse för kunskapsområdet, synliggör normer inom den
602 egna disciplinen och skapar utrymme för reflektion kring normer i lärandet.
603 Genom ett kritiskt förhållningssätt kan forskningens resultat tillgängliggöras för
604 fler och bidra till samhällsförändring. SFS anser att all pedagogik i inom högre
605 utbildning ska vara normkritisk och genusmedveten. För att möjliggöra en
606 normkritisk pedagogisk grund inom högre utbildning ska normkritiska perspektiv
607 ingå i den högskolepedagogiska utbildningen för undervisande personal och
608 doktorander för att det ska kunna genomsyra all undervisning på grund- och
609 avancerad nivå.
610 **#P6-4-stycke-6**

611 **4.3 Jämställdhetsintegrering**

612 Jämställdhetsintegrering som arbetsmetod syftar till att alla beslut som tas inom
613 statliga myndigheter ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Det innebär
614 att myndigheten ska göra en konsekvensanalys för hur olika grupper påverkas i
615 samband med beslut. På så sätt går det att undvika eller uppmärksamma att
616 grupper missgynnas av beslutet. Akademien i sin helhet måste
617 jämställdhetsintegreras för att bli mer inkluderande. Jämställdhetsarbetet består
618 inte enbart av jämställdhets- och likabehandlingsplaner eller arbetsgrupper med
619 ett främjande uppdrag. Jämställdhet är ett perspektiv som ska genomsyra alla
620 beslut, alltifrån de val lärosäten gör till beslut av den enskilde läraren om
621 upplägget av undervisningen. För att akademien ska spegla samhället krävs det

622 reflektion över olika besluts konsekvenser för olika grupper. Bara genom
623 medvetenhet om jämställdhet kan lärprocessen och forskningen spegla olika
624 synsätt som leder till en utveckling av hela samhället. Jämställdhetsintegrering är
625 för SFS en viktig pusselbit för att skapa en mer jämlik och jämställd akademi.
626 **#P6-4-stycke-7**